

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Ewelina Turlej

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie M. J.

skazanego z art. 280 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 maja 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońców,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 497/21

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 września 2021 r., sygn. akt VIII K 304/04,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

M. J. został oskarżony o to, że

I. „w dniu 28.01.2003 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu bijąc po całym ciele M. B. , P. P. i M. G. pięściami oraz rozkładanymi metalowymi pałkami przeszukali ubrania ww., a następnie dokonali kradzieży telefonu m-ki N. o wartości 700 zł na szkodę M. B. , zegarka T. o wartości 400 zł na szkodę P. P. , portfela o wartości ok. 30 zł na szkodę M. G. , przy czym w wyniku zadanych ciosów M. G. odniósł obrażenia w postaci urazu głowy z raną tłuczoną okolicy skroniowej lewej, tj. o czyn z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;

II. w dniu 28.01.2003 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu używając środka obezwładniającego w postaci gazu, bijąc pięściami G. S. dokonali na jego szkodę kradzieży plecaka, pieniędzy w kwocie 20 zł, dowodu osobistego, prawa jazdy, discmana P. o łącznej wartości 1000 zł na szkodę ww. przy czym na skutek zadanych ciosów G. S. doznał urazu twarzoczaszki skutkującego rozstrojem zdrowia na okres powyżej 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”.

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 16 września 2021 r., sygn. akt VIII K 304/04:

1. oskarżonego M. J. w ramach czynu zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia uznał za winnego tego, że w dniu 28.01.2003 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z N. T. i C. T. , bijąc po całym ciele M. B. , P. P. i M. G. pięściami oraz metalową rozkładaną pałką przeszukali ubrania ww., a następnie dokonali kradzieży telefonu marki N. o wartości 700 zł na szkodę M. B. , zegarka T. o wartości 400 zł na szkodę P. P. , portfela o wartości 30 zł na szkodę M. G. , tj. czynu z art. 280 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 2 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności;
2. oskarżonego M. J. w ramach czynu zarzucanego mu w pkt II aktu oskarżenia uznał za winnego tego, że w dniu 28.01.2003 r., w W. działając wspólnie i w porozumieniu z D. K. , N. T. i C. T. , używając ręcznego miotacza gazu, bijąc pięściami G. S. dokonali na jego szkodę kradzieży plecaka, pieniędzy w kwocie 20 zł, dowodu osobistego, prawa jazdy, discmana P. o łącznej wartości 1000 zł na szkodę ww., tj. czynu z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za tak przypisany czyn skazał go, a na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 85 § 1 k.k.,

art. 86 § 1 i 2 k.k. wymierzył oskarżonemu łączną karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonego, w której podniesiono zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego – art. 280 § 2 k.k. i art. 276 k.k., wyrokiem z dnia 22 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 497/21, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że wyeliminował z podstawy prawnej skazania oskarżonego przepis art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a z podstawy prawnej wymiaru kary art. 11 § 3 k.k. i za podstawę skazania i wymiaru kary przyjął przepis art. 280 § 1 k.k. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Obrońcy skazanego wnieśli kasację od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości i zarzucając:

„1. wystąpienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającego na rozpoznaniu sprawy przez sąd nienależycie obsadzony z uwagi na fakt, że w składzie Sądu II instancji zasiadała osoba powołana na urząd Sędziego Sądu Apelacyjnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), Sędzia Sądu Apelacyjnego K. W. , w sytuacji gdy udział w procesie powołania sędziów organu, który nie daje gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, podważa prawo oskarżonego do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd;

2. wystąpienie uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającego na rozpoznaniu sprawy przez sąd nienależycie obsadzony z uwagi na fakt, że w składzie Sądu II instancji zasiadała osoba delegowana do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w W. przez Ministra Sprawiedliwości w trybie art. 77 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, Sędzia Sądu Okręgowego A. N. , podczas gdy, zgodnie z wyrokiem Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (sprawy połączone C-748/19 i C-754/19) prawo unijne stoi na przeszkodzie obowiązującemu w Rzeczypospolitej Polskiej systemowi delegacji sędziów przez Ministra Sprawiedliwości będącego zarazem Prokuratorem Generalnym co, z uwagi na szereg elementów dających możliwość wywierania przez Ministra wpływu na tych

sędziów, prowadzi do sytuacji, w której nie są oni objęci gwarancjami niezawisłości i bezstronności”.

Ponadto zarzucili zaskarżonemu orzeczeniu rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego wyroku, tj.:

„3. (co do czynu z pkt I aktu oskarżenia) art. 433 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej i szczegółowej analizy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych podniesionego w apelacji obrońcy skazanego, polegającego na przyjęciu przez Sąd meriti, że treść złożonych przez M. J. wyjaśnień uniemożliwia zastosowanie wobec naszego Mocodawcy dobrodziejstwa instytucji przewidzianej w art. 60 § 3 k.k., podczas gdy przepis ten obliuguje Sąd do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary, a nawet jej warunkowego zawieszenia, jeśli sprawca, który współdziałał z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa, ujawni przed odpowiednimi organami informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu czynu zabronionego oraz istotne okoliczności jego popełnienia, co na gruncie niniejszej sprawy miało miejsce, nadto w sytuacji gdy wyjaśnienia M. J. odpowiadały jego najlepszej wiedzy, były szczere oraz kompletne, i rozpoznania tak sformułowanego zarzutu w sposób ogólnikowy i tendencyjny, co skutkowało nieprawidłowym ustaleniem, że Sąd I instancji zasadnie odstąpił od zastosowania wobec naszego Mocodawcy dobrodziejstwa przewidzianego przez art. 60 § 3 k.k.;

4. (co do czynu z pkt II aktu oskarżenia) art. 433 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej i szczegółowej analizy zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych podniesionego w apelacji obrońcy skazanego, polegającego na przyjęciu przez Sąd meriti, że świadomość M. J. , iż bezpośredni sprawcy przestępstwa rozboju popełnionego na szkodę G. S. chcą „zabrać rzeczy pokrzywdzonego” i udanie się z ww. osobami w pobliże miejsca zdarzenia świadczą, że naszego Mocodawcę oraz D. K. , N. T. i C. T. łączyło w zakresie przedmiotowego czynu przestępcze porozumienie, podczas gdy przyjęciu powyższego sprzeciwiały się zarówno poglądy obowiązującego orzecznictwa, jak również zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, i rozpoznania tak sformułowanego zarzutu w sposób ogólnikowy i tendencyjny, co skutkowało błędnym uznaniem przez Sąd Odwoławczy, iż Sąd meriti prawidłowo przypisał M. J. popełnienie czynu z pkt 2 aktu oskarżenia”.

Niezależnie od powyższego, „na mocy art. 523 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. orzeczeniu temu, co do rozstrzygnięcia w zakresie czynu z pkt I aktu oskarżenia, zarzucili rażąco obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego skazanemu, tj.:

5. art. 280 § 2 k.k. poprzez zaakceptowanie przez Sąd Odwoławczy oceny prawnej zachowania M. J. dokonanej przez Sąd I instancji i przyjęciu za Sądem meriti, że w trakcie dokonywanego rozboju skazany miał posługiwać się ‘innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem’ w rozumieniu naruszonego przepisu, podczas gdy zgodnie z obowiązującymi poglądami orzecznictwa i doktryny narzędzie to, z uwagi na swoje właściwości, przeznaczenie i zwyczajne użycie, nie stwarza zagrożenia dla życia ludzkiego tożsamego z posługiwaniem się przez sprawcę bronią palną lub nożem, a w konsekwencji nie jest niebezpiecznym przedmiotem w myśl art. 280 § 2 k.k., co doprowadziło do błędnego uznania przez Sąd ad quem, że Sąd I instancji prawidłowo przypisał skazanemu popełnienie przestępstwa rozboju w typie kwalifikowanym”.

Wskazując na powyższe wniesli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Regionalnej w W. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Natomiast prokurator Prokuratury Krajowej występująca na rozprawie kasacyjnej wniosła o uwzględnienie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w zakresie, w jakim podnosi uchybienie wskazujące na wystąpienie na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w postaci nienależytej obsady Sądu odwoławczego. Stwierdzenie zaistnienia takiego uchybienia powoduje konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku w całości niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz jego wpływu na treść wyroku. Zarazem, zgodnie z art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., przedwczesne było odnoszenie się do pozostałych zarzutów kasacji.

Przekonanie Sądu Najwyższego o wystąpieniu w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W., w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem, bezwzględnej

przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., dotyczy dwóch członków składu orzekającego Sądu odwoławczego: sędziów K. W. i A. N. .

Sąd Najwyższy odwołuje się przy tym do uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA-I-4110-1/20, podkreślając, że wykładnia prawa zawarta w tej uchwale jest obowiązująca i w myśl art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, Sąd Najwyższy pozostaje nią związany jako zasadą prawną. Sędziów tego Sądu nie może zwolnić z obowiązku jej przestrzegania żadna okoliczność, w tym zgłoszone do uchwały zdanie odrębne, czy interes w korzystnej dla sędziego, a odmiennej wykładni przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Oczywistym jest też, że niczego w tym zakresie nie może zmienić wskazywany niekiedy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, skoro jego rozstrzygnięcie nie należy do zawartego w art. 188 Konstytucji RP katalogu orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (por. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Tylko zaś te orzeczenia z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji RP uzyskują moc powszechnie obowiązującą. Powołane orzeczenie Trybunału, wydane w sprawie U 2/20, stanowiące z powodu swej wadliwości co najwyżej niewiążący wyraz określonych poglądów prawnych co do wykładni konkretnych przepisów nie uzyskało zatem ani mocy powszechnie obowiązującego orzeczenia, a więc co oczywiste nie mogło uchylić uchwały trzech połączonych Izb SN (BSA I-4110-1/20), ani też nie zawiera argumentacji zasługującej na uwzględnienie.

Jak wynika z uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.”

W odniesieniu do sędziów sądów powszechnych wadliwość procedury nominacyjnej nie powoduje zatem wprowadzie automatycznie, że sąd z udziałem sędziego powołanego w takiej procedurze jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Jeżeli jednak ujawnione zostaną przez strony albo staną się Sądowi Najwyższemu znane z urzędu okoliczności wskazujące na wątpliwości co do bezstronności sędziego rozwiązać je może albo potwierdzić szczegółowe ich badanie, do którego Sąd Najwyższy jest uprawniony i zobowiązany zarazem.

Stanowisko to znalazło swoje wzmocnienie w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, dotyczącej statusu Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3; dalej: „ustawa nowelizująca KRS”), w której trafnie stwierdzono, że nie jest ona już organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.

Podobne stanowisko zajął także w tym zakresie Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej ETPCz) w sprawie *Reczkowicz p. Polsce*, podkreślając, że zmiana ustawy o KRS praktycznie usunęła nie tylko dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezależności sądownictwa w tym zakresie, co w rezultacie umożliwiło to władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednią lub pośrednią ingerencję w procedurę powoływania sędziów, z której możliwości te władze skorzystały (pkt 274 wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., skarga 43447/19). Do podobnych wniosków doszedł ETPCz w wyroku Wielkiej Izby z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga nr 43572/18).

Brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto* w odniesieniu do każdego z sędziów z osobna (por. uchwała Sądu Najwyższego w sprawie I KZP 2/22). Potrzebę i zasadność przeprowadzania testu bezstronności potwierdził jak dotąd Sąd Najwyższy w kilkudziesięciu zapadłych orzeczeniach stwierdzających zarówno naruszenie standardu bezstronności w odniesieniu do niektórych sędziów

sądów powszechnych powołanych z udziałem wadliwie ukształtowanej KRS, jak też nie dopatrując się uchybień z art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. w odniesieniu do innych sędziów poddanych testowi bezstronności (m.in. w sprawach III KK 193/20; II KK 206/21; III KK 375/21; III KK 404/21; II KK 489/21; II KK 505/21; II KO 111/21; II KS 32/21; III KS 26/22; II KK 23/22; III KK 39/22; II KK 55/23; II KK 74/22; II KK 119/22; II KK 192/22; II KK 469/22; V KK 562/22; II KK 571/22; II KK 607/22; II KK 614/22; V KK 17/23; III KK 60/23; III KK 109/23; III KK 185/23; II KK 124/23; III KK 239/23; II KK 287/23; II KK 288/23; II KK 296/23; II KK 363/23; III KK 471/23, II KK 447/23, II KK168/23).

Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że oprócz wadliwości samego procesu nominacyjnego sędziego, istotną rolę w tej ocenie powinny odgrywać m.in.: równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości, utajnienie obrad KRS w zakresie danej kandydatury, jednoznacznie negatywna opinia zgromadzenia ogólnego sędziów, porównanie osiągnięć zawodowych kandydata z doświadczeniem zawodowym i poparciem środowiska dla kontrkandydatów, fakt uzyskania nominacji na stanowiska funkcyjne pozostające w dyskrecjonalnej kompetencji władzy politycznej, udział w pracach gremiów powiązanych z władzą polityczną zmierzającą do ograniczenia niezawisłości sądów, wykonywanie określonych zadań lub funkcji na podstawie arbitralnych decyzji tak działającej władzy politycznej, co obejmuje również tzw. delegacje ministerialne, dodatkowe zatrudnienie w jednostkach bezpośrednio podporządkowanych władzy politycznej, charakter sprawy, do której rozstrzygnięcia ukształtowano dany skład sądu, a także działalność publiczna i wypowiedzi danego sędziego, wykraczające poza gwarantowane przez Konstytucję RP ramy udziału w debacie publicznej, a wskazujące na zaangażowanie w realizację określonych celów politycznych władzy wykonawczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21; z dnia 30 maja 2023 r., II KK 23/22; z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21, z dnia 12 grudnia 2023, II KK 74/22, z dnia 21 grudnia 2023., II KK 287/23).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że obie wymienione wyżej sędzie, orzekające w sprawie Sądu

Apelacyjnego w [...] sygn. akt II AKa 497/21, były już w przeszłości poddawane przez Sąd Najwyższy testowi bezstronności i niezależności.

W odniesieniu do sędzi K. W. test tego rodzaju wypadł negatywnie. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie powołuje się na ustalenia w tym przedmiocie poczynione w postępowaniach przed Sądem Najwyższym w sprawach zakończonych wyrokami z: 21 listopada 2023 r., II KK 469/22; 17 stycznia 2024 r., II KK 614/22; 22 lutego 2024 r., II KK 289/23; 17 kwietnia 2024 r., II KK 168/23 oraz 18 kwietnia 2024 r., II KK 434/23, które prowadzą do wniosku, że w niniejszej sprawie wystąpiła w odniesieniu do wymienianej sędzi przesłanka z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Do takiego wniosku doprowadziła Sąd Najwyższy analiza postępowania konkursowego w odniesieniu do tej sędzi oraz inne ważne okoliczności. Od razu trzeba wskazać, że podobnie jak m.in. w sprawie sygn. akt II KK 469/22 również i obecnie Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] P. S. odmówił udostępnienia do wglądu akt osobowych tej sędzi (k. 74 - 76 i 162 - 166 SN). Nie stało to jednak na przeszkodzie przeprowadzenia takiego testu w oparciu o dane uzyskane z Krajowej Rady Sądownictwa (k. 84- 154 akt SN) oraz informacje stanowiące fakty znane sądowni z urzędu. Ponadto, co wymaga podkreślenia, w sprawie o sygn. akt II KK 168/23, Sąd Najwyższy przeprowadził test niezależności i bezstronności tej sędzi z uwzględnieniem dołączonych do tej sprawy jej akt osobowych. Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy wszechstronna analiza tych akt potwierdza, że dotychczasowe rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w przedmiocie braku spełnienia przez sędzię K. W. minimum gwarancji bezstronności i niezależności są w pełni zasadne.

Nie powtarzając szczegółowych ustaleń przedstawionych w uzasadnieniach powołanych wyżej wyroków Sądu Najwyższego, w tym w szczególności wyroku z dnia 17 kwietnia 2024 r., II KK 168/23, wskazać należy, że K. W. na urząd sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w W. została powołana w 2001 r. Na urząd sędziego Sądu Okręgowego w W. powołana została zaś w roku 2007. Od 2008 r. pełniła funkcję Zastępcy Przewodniczącego Wydziału X tego Sądu. W 2018 r. była delegowana na pięć dni do orzekania w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...].

W związku z informacją o możliwości delegowania trzech sędziów do pełnienia obowiązków w II Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...], sędzia K. W. w dniu

4 sierpnia 2020 r. zgłosiła swoją kandydaturę. Pismem z dnia 6 października 2020 r. poinformowała jednak o rezygnacji z ewentualnej delegacji pomimo tego, że wcześniej zgłosiła swoją kandydaturę w konkursie na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w W. (obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości - Monitor Polski z dnia 29 czerwca 2020 r., poz. [...]).

Równolegle, decyzją ówczesnego Prezesa Sądu Okręgowego w W. SSA P. S. , od 4 stycznia 2021 r., sędzia K. W. pełniła funkcję wizytatora w Sądzie Okręgowym w W.. Z wnioskiem o powierzenie tej funkcji sędzi K. W. wystąpił w dniu 8 grudnia 2020 r. ówczesny Prezes Sądu Okręgowego w W. (pełniący tę funkcję od 16 listopada 2020 r.) SSA P. S. .

Wskazać również trzeba, że pomimo wycofania zgody na delegowanie do Sądu Apelacyjnego w [...], sędzia K. W. nadal uczestniczyła w konkursie na jedno stanowisko sędziego tego Sądu, na co zwrócił uwagę ówczesny wizytator sporządzający ocenę kwalifikacji sędzi K. W. – wskazując m.in., że „wcześniejsze orzekanie sędziego aspirującego na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] na stałej delegacji, pomimo że nie jest obowiązkowe, to jednak jest celowe i pożądane właśnie z uwagi na wyżej wskazane okoliczności, bowiem pozwala na pełne zapoznanie się kandydata zarówno z charakterem spraw, jak również z obciążeniem pracą podczas orzekania w Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...]. Orzekanie na stałej delegacji pozwala także na dokonanie bardziej wszechstronnej i pełnej oceny kandydata aspirującego na wyższe stanowisko sędziowskie w aspekcie jego przydatności do orzekania w sądzie wyższej instancji” (k. 126-127 akt SN).

Pomimo to, uchwałą nr [...] /2021 z dnia 13 lipca 2021 r., Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie sędzi K. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w W.. Wymaga podkreślenia, że sędzia K. W. była jedynym kandydatem na to stanowisko. Postanowieniem z dnia 20 października 2021 r. Prezydent RP powołał ją na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] (M.P. z 2021 r. poz. [...]).

W ramach podziału czynności sędzia K. W. została przydzielona do [...] Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dniem 10 listopada 2021 r. Jednakże już w dniu 1 grudnia 2021 r. złożyła pismo, w którym oświadczyła:

„wyrażam wolę delegowania mnie do pracy w Sądzie Okręgowym w W. jako orzecznik i wizytator do spraw karnych – zgodnie z moim uprzednim zakresem czynności” (k. 220 akt II KK 168/23 SN). W dniu 2 grudnia 2021 r., ówczesny Prezes Sądu Okręgowego w W. SSA P. S. zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o delegowanie sędzi K. W. do Sądu Okręgowego, co miało jego zdaniem „pozwolić na kontynuowanie powierzonych jej obowiązków i zachowanie ciągłości w planie nadzorczym XIX Wydziału Wizytacyjnego Sądu Okręgowego w W.” (k. 221 akt II KK 168/23 SN).

Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 7 grudnia 2021 r. przedstawił „zdecydowanie negatywne stanowisko” w zakresie delegowania sędzi K. W. do Sądu Okręgowego w W.. W piśmie wskazał on, że również wszyscy obecni na spotkaniu sędziowie orzekający w [...] Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w [...] „wyrazili skrajnie negatywną opinię” w przedmiocie oświadczenia sędzi K. W. z dnia 1 grudnia 2021 r. W piśmie szczegółowo opisano ponadto wyjątkowo trudną sytuację kadrową w II Wydziale Karnym SA w W., co doprowadziło do konkluzji, „że z niezrozumiałych dla mnie względów stanowisko s. K. W. uzyskuje poparcie Prezesa Sądu Okręgowego w W.. Nie znajduję racjonalnych, logicznych i zrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy argumentów uzasadniających takie stanowisko. Miejscem pracy sędziego K. W. jest Sąd Apelacyjny w [...]. Po otrzymaniu nominacji sędzia nie ma prawa sobie wybierać stanowiska ani miejsca orzekania” (k. 224 akt II KK 168/23 SN). Pismo to podpisało ponadto dziewięciu innych sędziów Sądu Apelacyjnego w [...].

W dniu 20 grudnia 2021 r. w opinii służbowej Wiceprezes Sądu Apelacyjnego w [...] wskazała, że argumenty zawarte w piśmie SSA P. S. , odwołujące się do potrzeby kontynuacji pracy przez sędzię K. W. w Sądzie Okręgowym w W. „są chybione, zwłaszcza jeśli porównać wyniki statystyczne wydziałów odwoławczych Sądu Okręgowego (...) a [...] Wydziału Sądu Apelacyjnego. To zaś doprowadziło do konkluzji, że obiektywnie [...] Wydział Karny Sądu Apelacyjnego jest w dużo trudniejszej sytuacji” (k. 227 akt II KK 168/23 SN). Także Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] zaopiniowało wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w W. o wyrażenie zgody na delegowanie SSA K. W. do Sądu Okręgowego w W. negatywnie. Dodać należy, że zamiar delegowania sędzi K. W. do Sądu Okręgowego w W.

negatywnie zaopiniowała także Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] (pismo z dnia 11 stycznia 2022 r.). Pomimo tego, pismem z dnia 23 lutego 2022 r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości K. F. delegowała sędzię K. W. do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w W. od dnia 1 marca 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2022 r.

Po zakończeniu delegacji i powrocie sędzi do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w [...], Przewodnicząca [...] Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] A. N. pismem z dnia 1 września 2022 r. kierowanym do Prezesa Sądu Apelacyjnego SSA P. S. (powołanego na to stanowisko w lipcu 2022 r.), wniosła o rozważenie możliwości zwolnienia sędzi K. W. od zakończenia spraw rozpoznawanych przez nią w Sądzie Okręgowym w W. w związku z zakończeniem delegacji. Negatywną opinię co do zwolnienia wyraziły: Przewodnicząca X Wydziału Karnego Odwoławczego w W. oraz Prezes Sądu Okręgowego w W.. Z akt sprawy wynika, że w referacie sędzi K. W. było 66 spraw, w tym w 40 sprawach Ka zostały wyznaczone terminy rozprawy. Pomimo tego, Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] postanowiło z dniem 6 września 2022 r. zwolnić sędzię K. W. od rozpoznawania spraw przydzielonych w Sądzie Okręgowym w W..

Pół roku później, w dniu 21 marca 2023 r., sędzia K. W. wystąpiła o przeniesienie w stan spoczynku w związku z ukończeniem 60 lat w dniu 6 lutego 2023 r. Sędzia K. W. przeszła w stan spoczynku z dniem 1 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w podsumowaniu stwierdził m.in., że o ile przebieg kariery sędzi K. W. do 2020 r. nie odbiegał od przeciętnego, to już analiza okoliczności związanych z jej przystąpieniem do ogłoszonego w 2020 r. konkursu na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] przed wadliwie ukształtowaną Krajową Radą Sądownictwa pozwala na stwierdzenie, że „zasadniczym celem skorzystania z konkursu przed upolitycznionym organem uzależnionym od władzy wykonawczej było osiągnięcie poważnej gratyfikacji finansowej”. Sąd Najwyższy zwrócił ponadto uwagę „na szczególny charakter awansu sędzi K. W. na tle innych spraw, w których badano spełnienie standardu niezależności i bezstronności sądu, w którego składzie zasiadały osoby uczestniczące w konkursach toczących się przed KRS od 2018 r.” Mianowicie, „w przypadku tej sędzi należy obiektywnie przyjąć, że w ogóle nie zależało jej na wykonywaniu realnej pracy jako sędzi w Sądzie Apelacyjnym.

Najpierw, będąc jeszcze sędzią Sądu Okręgowego w W., wycofała wniosek o delegację do Sądu Apelacyjnego w [...]. Następnie, gdy już została sędzią sądu apelacyjnego, niemal jednocześnie wniosła o delegację do sądu okręgowego, w którym uprzednio orzekała”. W pełni zgodzić się także należy ze stwierdzeniem, że za niemal bezprecedensowe należy uznać „starania sędziego, który osiągnął awans do sądu wyższego rzędu, by orzekać w sądzie niższego rzędu, bez obejmowania stanowiska prezesa tego sądu. Sędzia K. W. *de facto* orzekała w Sądzie Apelacyjnym tylko półtora roku, w tym czasie wykorzystując urlop, przechodząc w stan spoczynku w najszybszym możliwym terminie. W zasadzie należy przyjąć, że jedynym istotnym skutkiem konkursu przed KRS, który następnie zakończył się powołaniem sędzi K. W. przez Prezydenta RP A. D. na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], była istotna poprawa wynagrodzenia tej sędzi. Chodzi bowiem nie tylko o wypłacane jej wynagrodzenie sędziego sądu apelacyjnego od listopada 2021 r., ale również odpowiednio wyższą nagrodę jubileuszową oraz – co szczególnie istotne – stawkę uposażenia pobieranego obecnie przez sędzię w stanie spoczynku. Z pewnością zaś na awansie sędzi K. W. nie zyskało dobro wymiaru sprawiedliwości, skoro niemal natychmiast sędzia ta wróciła do orzekania w Sądzie Okręgowym w W., po półrocznej delegacji została zwolniona od obowiązku zakończenia dotychczasowych spraw, a następnie po upływie roku przeszła w stan spoczynku”.

Sąd Najwyższy w tym składzie podziela też wyrażone tamże przekonanie, iż „Działania sędzi K. W. legitymizujące wadliwy system powołań sędziowskich oraz ogólny chaos prawny wywołany decyzjami władzy wykonawczej i ustawodawczej z lat 2015-2023 miały charakter wyłącznie osobisty i motywowane były osiągnięciem realnych (i powiększających się obecnie z każdym miesiącem uzyskiwania w stanie spoczynku wynagrodzenia sędziego sądu apelacyjnego) korzyści finansowych. Taka postawa sędzi K. W. ma znaczenie nie tylko dla uznania braku spełnienia standardu minimum bezstronności i niezależności, ale również jest głęboko nieetyczna. W szczególności decyzje sędzi doprowadziły do pogłębienia się trudności organizacyjnych w obu sądach (Sąd Okręgowy w W., Sąd Apelacyjny w [...]), przy pełnej aprobachie dla tych zachowań wyrażanej przez SSA P. S. , ówczesnego Prezesa Sądu Okręgowego w W., a następnie Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

(który sam również był uznany w wielu orzeczeniach za sędziego niemogącego ustanowić sądu w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym – zob. np. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Konieczne jest również wskazanie, a co wynika z chronologii wydarzeń, że taka negatywnie oceniona przez Sąd Najwyższy postawa sędzi nie byłaby możliwa bez, nie tylko akceptacji SSA P. S. , ale przede wszystkim jego bliskim kontaktom z przedstawicielami władzy wykonawczej, którzy wyrażali zgodę na takie postępowanie sędzi K. W. , a z czego ona korzystała”.

Akceptując w całej rozciągłości te ustalenia i oceny dodać należy, że sędzia K. W. zarządzeniami Ministra Sprawiedliwości: z dnia 31 marca 2021 r., z dnia 15 marca 2022 r. oraz z dnia 28 lutego 2023 r. wyznaczona została egzaminatorem w komisjach egzaminacyjnych jako przedstawiciel tego ministra, co również świadczy o jej powiązaniach z władzą wykonawczą.

Z tych względów nie ma wątpliwości, że udział sędzi K. W. w składzie Sądu odwoławczego w tej sprawie skutkował nienależytą obsadą tego Sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Do tożsamej konkluzji prowadzi fakt brania udziału w składzie Sądu odwoławczego sędziego A. N. .

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy wyrażone m.in. w sprawach o sygn.: II KK 469/22, II KK 287/23, II KK 614/22 i II KK 296/23, z których wynika, że skład Sądu Apelacyjnego w [...] z udziałem delegowanej wówczas sędzi A. N. , nie dawał gwarancji – w odbiorze zewnętrznym – sądu niezależnego i bezstronnego, a więc realizującego standard określony zarówno w Konstytucji RP (art. 45 ust. 1), KPP UE (art. 47), jak i w EKPC (art. 6 ust. 1). Również w wypadku tej sędzi zachodziły bowiem okoliczności uzasadniające to twierdzenie, tj.: bliska współpraca z Ministerstwem Sprawiedliwości, nadzwyczajnie szybki przebieg postępowania awansowego w strukturze wymiaru sprawiedliwości oraz akceptacja destrukcyjnych działań władzy ustawodawczej i wykonawczej wymierzanych w sędownictwo. Sędzia ta została, decyzją Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych sędziego P. S. , na mocy art. 112 § 6 u.s.p., powołana na stanowisko Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...], wyrażając zgodę na objęcie tej funkcji w nowym, specjalnym systemie

dyscyplinarnym. Wkrótce po objęciu funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] przez sędziego P. S. sędzia A. N. otrzymała, jako sędzia delegowana, uprawnienie do zastępowania Przewodniczącego Wydziału [...] Karnego, mimo że delegacja obejmowała wyłącznie pełnienie obowiązków sędziowskich, nie administracyjnych i mimo wyznaczenia przez udającego się na urlop Przewodniczącego swojego zastępcy. Przywołane okoliczności wskazują w sposób bezpośredni na akceptowanie przez sędzię A. N. działań władzy ustawodawczej, a w szczególności wykonawczej, działań destrukcyjnych dla wymiaru sprawiedliwości. W takich warunkach doszło do ubiegania się przez nią o powołanie na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...], co też nastąpiło na podstawie postanowienia Prezydenta RP z dnia 13 września 2022 r., nr 1130/73/2022 (M. P. z 2022 r., poz. [...]), na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą o KRS z 2017 r. zawarty w Uchwale Nr [...] /2022 z dnia 12 lipca 2022 r.

Wprawdzie w chwili obecnej sędzia A. N. nie korzysta już z ministerialnej delegacji do Sądu Apelacyjnego, będąc powołaną na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] przez Prezydenta Rzeczypospolitej, jednak przytoczone wyżej fakty dotyczące jej przeszłości, jak i wydarzenia, które miały miejsce już po jej awansie, w dalszym ciągu uzasadniają tezę o braku u wyżej wymienionej przymiotów gwarantujących, że sąd z jej udziałem będzie sądem niezależnym i bezstronnym, w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 KPP UE oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Jak wynika bowiem choćby z informacji dostępnych na stronie internetowej Sądu Apelacyjnego w [...], mimo krótkiego, bo zaledwie kilkumiesięcznego, stażu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego, sędzia A. N. pełni obecnie funkcję przewodniczącego jednego z dwóch istniejących w tym Sądzie wydziałów karnych. A zatem kariera tej sędzi, która doznała znaczącego przyspieszenia od 2021 r. i wydaje się mieć ścisły związek z jej współpracą z Prezesem Sądu Apelacyjnego P.S., w dalszym ciągu rozwija się w sposób ponadprzeciętny i nieuzasadniony obiektywnymi okolicznościami.

W 2022 r. sędzia ta udzieliła poparcia sędziemu D. D. z Sądu Rejonowego w W. kandydującemu do niekonstytucyjnego organu jakim jest KRS, w składzie przewidzianym ustawą z 2017 r.

Wskazane powyżej postąpienia sędzi A. N. miały częściowo miejsce w szczególnej sytuacji i w znamienym dla tej sytuacji czasie, kiedy trzy sędzi Sądu Apelacyjnego w [...], orzekające w sprawach karnych, przeniesione zostały do Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i utrzymywane w tym stanie mimo zastosowania przez Europejski Trybunał Praw Człowieka środków tymczasowych (6 grudnia 2022 r.).

Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje przy tym wykładnię art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wyrażoną zarówno w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r, jak i szeregu kolejnych orzeczeń, zgodnie z którą z nienależytą odsadą sądu mamy do czynienia wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 KPP oraz art. 6 ust. 1 EKPC (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23).

Biorąc pod uwagę analizowane wyżej okoliczności dotyczące każdej z sędziów z osobna należy uznać, że sąd z ich udziałem nie spełnia kryteriów sądu ustanowionego ustawą. Wyrażenie to: „sąd ustanowiony ustawą”, zawarte w art. 6 ust. 1 EKPC dotyczy bowiem nie tylko ustawowej podstawy samego istnienia sądu, lecz również składu orzekającego w każdej sprawie [zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, *Komisja Europejska przeciwko Polsce*]. W związku z tym trzeba uznać, iż udział każdej z poddawanej testowi sędzi w rozpoznaniu niniejszej sprawy i wydaniu końcowego orzeczenia, prowadził do obsady sądu niezgodnej z regulacjami prawa polskiego i międzynarodowego, a zatem do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Dwie osoby spośród zasiadających w składzie sądu, który wydał zaskarżony kasacją wyrok, nie gwarantują bowiem – z uwagi na wadliwość procesu ich nominacji, w którym brała udział KRS w składzie sprzecznym z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ewidentne powiązania polityczne z władzą

wykonawczą oraz swoje postępowanie – iż sąd z ich udziałem będzie niezależny i bezstronny, związany jedynie prawem oraz niepodlegający zewnętrznym naciskom, a więc spełniający standardy obowiązujące w demokratycznym państwie prawa, jakim jest Rzeczpospolita Polska.

Z tego względu konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w W. do ponownego rozpoznania.

Procedując повторно, Sąd ten zadba, aby rozpoznanie sprawy zostało przeprowadzone w składzie nie rodzącym wątpliwości co do jego niezależności, niezawisłości i bezstronności. Rozpoznając wniesione w sprawie apelacje będzie też respektował obowiązujące prawo materialne.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[ms]

Waldemar Płóciennik Piotr Mirek Eugeniusz Wildowicz